

ОТВОРАМЕ ГИМНАЗИИ ОБРАЗОВНИ СТАНДАР

Сефер Цаноски е роден во Струга. По професија е дипломиран економист. Специјалност му се маркетинг и менаџмент. Високото образование го стекнал на "Славјанскиот универзитет" во Русија. Од 2003 година е директор на "ММ-Колеџ", а подоцна на Европскиот универзитет во Скопје.

■ Разговорот го водеше:
Елизабета АНДОНОВСКА

Господине Цаноски, Вашето презиме во Македонија асоцира на областа образование. Покрај успешноста во високото образование, од септември влегувате и во средното. Која беше причината да се обидете и во овој степен на образовниот систем?

ЦАНОСКИ: Ние влегуваме во средното образование, односно со наставни програми за средно образование од повеќе причини. Прво, би сакал да ја информирам македонската јавност дека на македонските средношколци ќе им понудиме нешто што е поразлично и поквалитетно од она што досега како пример е присутно во ова образование, а кое се нудеше во Македонија. Значи, во овој момент можеме да понудиме европски или светски услови за работа, кои ќе бидат поткрепени и со кадри и со професори, кои се избрани според високи критериуми, професори кои ќе го издигнат квалитетот на наставата. Поголемиот дел од професорите се од Универзитетот, значајни доктори на науки, магистри, а останатиот дел го сочинуваат асистенти, кои веќе го водат Европскиот универзитет. Во контекст на ова, сакам да нагласам дека во оној дел кој се однесува на трета година во гимназијата - стручните предмети ќе ги покриваат професори - доктори на науки (универзитетски професори). Така, на пример, ако станува збор за предметите биологија и хемија, ние избравме кадри кои ги задоволуваат високите критериуми за ова ниво на образование. Зошто сакам ова да го потенцирам? До сега во Македонија на овие ученици не им се посветувало доволно внимание, затоа наша цел е да

СО ЕВРОПСКИ ДИ

ЦАНОСКИ: Да, тоа го правеше минатата Влада, која очигледно премногу беше заинтересирана да прави сериозни пречки, бидејќи таа имаше некој свој интерес. Тоа беше толку евидентно, што јас дури сега сфатив која била заткулисната игра, бидејќи во текот на минатата седмица во еден весник прочитав оглас за некое ново приватно училиште, наводно приватно интернационално училиште, кое буквално уште и не се појавило. Ми стана јасно од која причина поранешниот министер за образование, Азис Положани, го правел тоа. Дознав дека освен политичка игра, господинот Положани имал и други причини поради кои така се однесуваше кон нас. Меѓутоа, еве сега тоа излегува на површина, кој ја форсирал таа гимназија и зошто, за жал, сè уште не знам како се вика, но верувам дека нема да ми забележите. Сепак, морам да истакнам дека тоа нема да не спречи во намерите и се надеваме дека сегашната Влада ќе постапи професионално и ќе ја верификува нашата гимназија или среднообразовна институција, која требаше одамна да биде легитимирана. Верувам дека и тоа ќе мине, бидејќи останува само да се проверат условите, кои ние ги исполниме, зборувам за технички услови, маси, столчиња и други работи. Тоа се нашите реални можности, кои просторно се забележливи. Во нив ќе се одвива воспитно-наставната програма, со која ќе се подигнат критериумите во средното образование на секој план. Верувам дека предизвикот е голем, но истовремено тој претставува непресушен извор за нови можности во средното образование во Република Македонија.

запишеме деца кои од својата 14-годишна возраст ќе бидат следени. Тоа ќе бидат средношколци кои имаат вистински квалитети, односно со себе носат одредени таленти. Во таквите деца вреди да вложуваме не само финансиски средства, туку и да ја покриеме партиципацијата, да вложиме и многу повеќе, бидејќи по завршувањето на средното образование нив по автоматизам ќе ги запишеме на Европскиот универзитет, каде што по нивното магистрирање ќе можат да најдат и сигурна иднина или вработување. Значи, доколку овие средношколци имаат вистински квалитети и како такви им ги понудиме на државата, односно гарантираме за нив, тогаш тие лесно би можеле да бидат потенцијален стручен кадар за соодветните институции. Имено, станува збор за еден заокружен процес меѓу нас, како установа со воспитно образовна дејност (која почнува од 14-годишна возраст, а завршува на 25 години), и фирмите и институциите со кои соработуваме во државата, но и надвор од земјава. Значи, едноставно сакаме децата од 14-годишна возраст сè до нивното магистрирање да бидат соодветно вреднувани и наградени, бидејќи како такви досега биле запоставувани од причина што или никој не ги забележал или немало кој да вложи во нив. Во прво време ги отвораме гимназиите во Скопје и во Струга, а догодина мислиме да се прошириме и во другите поголеми градови во земјава. Се разбира, ние би сакале да ги собереме најдобрите, да се зближиме со нив и да им го понудиме најдоброто. Значи, ако би се изразил со спортскиот речник, би ја направил следната паралела: ние би вложувале во младите, бидејќи само најперспективните фудбалери, кошаркари и други постигнуваат врвни резултати, а со тоа не изостанува и фитбекот.

Петтата приватна гимназија ќе воведо новина во средношколскиот начин на работење. Каде планирате да отворите паралелки, колку тоа ќе чини и колкав број ученици планирате да примите?

Во јуни, покрај други три приватни средни училишта, и Петтата приватна гимназија од Владата доби одобрение за основање, но сепак од таму велеа дека не смеете да запишувате ученици...

ЦАНОСКИ: Ние сме ограничени во однос на бројот на учениците кои ќе ги примиме. Точната бројка не ја знам, но таа ќе се движи околу 120 ученици. Школувањето ќе чини 1.500 евра. Од оваа сума само 500 евра се уплатуваат на почетокот на годината, а остатокот од износот на 10 рати, по 100 евра месечно.

Колку насоки се предвидени во Петтата гимназија и на кој јазик ќе се одвива наставата?

ЦАНОСКИ: Во нашата гимназија имаме економско-правна насока, математичко-информатичка, јазична и општа насока. Значи, станува збор за 4 насоки, кои во прва и во втора година се заеднички, а дури во трета година учениците самоиницијативно ќе се определуваат во кои насоки ќе продолжат. Тоа ќе зависи од нив и од успехите кои ќе ги постигнат, иако наставните програми се усогласени според критериумите кои ги бара државата, односно Министерството за образование и наука.

Бидејќи Вие воедно сте и директор на Европскиот универзитет, дали во Вашата гимназија ќе се трасираат и Вашите идни студенти и како што рековте грижата за нив ќе ја продолжите сè до нивното вработување. Колку за овој Ваш проект наидовте на разбирање?

ЦАНОСКИ: Ние максимално сме подготвени не само да го поддржаме приватниот сектор, туку и државниот сектор, како и други институции или фирми. Нашата програма е прилагодена кон државните потреби и закони. Ние Законот мораме да го почитуваме, бидејќи овие деца, пред сè, се деца на родители кои имаат сопствени фирми или нивните родители работат во други претпријатија каде во нив гледаат потенцијал, па затоа нивните институции ги ис-

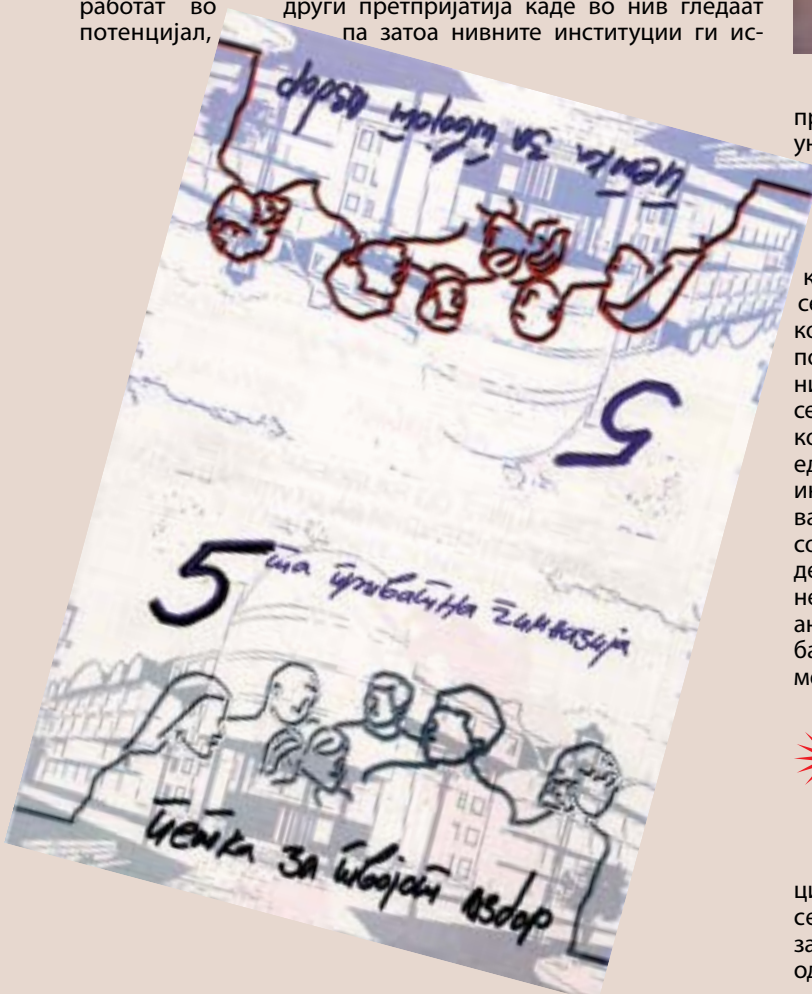
праќаат да се школуваат или да се дошколоуваат на Европскиот универзитет. Значи, ако процентуално гледаме јасно е дека поголем дел од нив ќе бидат вработени во приватниот сектор.

Ова ви го потенцирам затоа што сме сведоци на тоа дека во нашата држава влегуваат огромни фирми и претпријатија, кои бараат и стручен и професионален кадар. Приватниот сектор сè повеќе инвестира во образованието и тој бара континуитет во школувањето на кадрите, чиј растеж се следи под десетици години. Подоцна таа инвестиција во образованието се реинвестира во фирмата, така што нивниот профит се зголемува. За таа цел ние ги оспособивме нашите програми кон ваквите потреби. Во тој образовен круг дипломатијата е единствена група која го покрива исклучително државниот интерес. Тука влеговме и со програмите за високо образование, кое само по себе го дополнува средното образование со факултет за јазици и применети бизниси. Тоа подразбира дека поради потребите од високообразован стручен кадар, неговата функција ќе биде да го владее или да го разбира англискиот јазик, било тоа да е деловен или наменски, што бара одредена стручност за соодветни сектори како, на пример, економијата, правото, банкарството и друго.

Семејството Цаноски е познато и по тоа што својот капитал го вложува во државата, а својата најголема инвестиција ја гледаат во образованието. Каква е Вашата слика за идниот македонски образовен простор?

ЦАНОСКИ: Секојдневно се појавуваат разни приватни иницијативи, кои инвестираат во средното образование, односно се појавуваат и приватни факултети или универзитети. Тоа законски е дозволено, а поголемиот дел од нив имаат дозвола од Министерството, така што според мене тоа е добро, бидејќи

за сè треба здрава конкуренција, која ќе нуди квалитет. Тука, пред сè, треба да се има предвид дека таквите институции, факултети или гимназии, треба да имаат покрај другото и соодветни стручни кадри. Во тој дел одговорно тврдам дека комплетно сме покриени, како со професорски кадар, така и со области кои ги има на нашиот Универзитет. Доколку овие правила и критериуми ги почитуваат приватните образовни институции мислам дека Македонија ќе има просперитет во образованието. Тоа ќе оди едно скалило повисоко од она што е денес, а доколку продолжиме со непотизам, импровизирање и непрофесионализам, тогаш нема да имаме унапредување во македонското образование.

Тоа треба да се постави на ниво на држава, од министер до премиер.

Доколку за основање и за верифицирање на образовна институција не се мешаат непотизмот и политичките игри, мислам дека работите ќе дојдат на свое место со што институциите ќе се поистоветат со европските стандарди. За жал, кај нас сè уште многу образовни институции, кои се намножија како печурки преку ноќ, си ги купија своите легитимитети, без да ги исполнат дури и основните услови. Тука би го изземале Штуловиот универзитет, кој не е приватна институција, туку е финансиран од меѓународната заедница. Не би сакал ова да прозвучи дека се плашиме од конкуренција туку напротив почитуваме и апелираме на лојална конкуренција.

Во своето искуство Вашата високообразовна установа покажа дека и релацијата професор - студент е издигната на европски стандарди...

ЦАНОСКИ: Да, тој однос е сосема различен од оној кој може да се сретне кај државните универзитети. На завидно ниво се и меѓучовечките односи на сите вработени на Универзитетот, што на некој начин го поткрепува и поопсесува нашето професионално работење.

Од следнава академска година Европскиот универзитет ќе биде поделен на два универзитета, односно згаснува постојниот бренд. Кои факултети ќе останат под надлежност на Универзитетот на Цаноски?

ЦАНОСКИ: Правниот, политичкиот, факултетот за детективи, факултетот за европски и применети јазици, факултетот за животна средина. На нашите факултети новина од оваа учебна година е тоа што материјалите, учебниците и другите нагледни средства нема дополнително да се плаќаат или да се купуваат, туку се обезбедени од Универзитетот. Тоа значи дека во школарината се влезени и овие материјални трошоци.

Освен во Скопје, високообразовни институции ќе отворат и во Охрид и во Струга. Какви се Вашите планови во однос на високото образование кое планирате да го проширите низ Македонија?

ЦАНОСКИ: Планови постојат, но тоа не би го направиле доколку не сме сосема сигурни дека комплетно сме покриени со кадар, кој е потребен за исполнување на сите услови за високото образование. Исто така, планираме да отвориме и гимназии во поголемите градови во Македонија, а Универзитетот планира да отвори одредени факултети во Битола и во Гевгелија. Постои тенденција гимназиите во овие градови наставата да ја спроведуваат на грчки јазик.